

2013-03-21

Situationen i Eritrea

Informationen är sammanställd utifrån uppgifter som medarbetare vid UNHCR lämnade i samband med utredningsresa till Sudan i april/maj 2012. Sammanställningen gör inte anspråk på att vara uttömmande och bör inte tillmätas exklusivt bevisvärde i samband med avgörandet av ett enskilt ärende. Informationen i rapporten återspeglar inte nödvändigtvis Migrationsverkets officiella ståndpunkt i en viss fråga och det finns ingen avsikt att genom rapporten göra politiska ställningstaganden.

National Service (Nationaltjänsten)

Den obligatoriska nationaltjänsten pågår enligt nationell lagstiftning under 18 månader och består av sex månaders militärtjänst och tolv månaders samhällstjänst. Samhällstjänsten kan vara civil och kan till exempel innebära arbete på bygge eller företag. De rekryter som har särskilda kunskaper tas ofta ut till civil tjänst. Andra, omkring 80 %, får fortsätta inom militären. Studenter med goda studieresultat tillåts återvända till sina studier efter militärtjänsten. I praktiken har emellertid nationaltjänsten utökats för alla och på obestämd tid. Under 2010 fanns det en förhoppning om lättnader i kraven på fullgörandet av nationaltjänsten. Ett tal från presidenten tolkades innehålla sådana uppgifter men ingen förändring har skett.

Systemet med nationaltjänsten är godtyckligt. Man kan bli placerad var som helst under tjänstgöringen. Det finns inget system som följs i praktiken. Det är befälen som bestämmer var en person ska tjänstgöra. Man kan flyttas runt och straffas om man säger nej. Ett exempel på hur nationaltjänsten kan se ut är att man under många år flyttas runt mellan olika tjänster inom ramen för nationaltjänsten. Under vissa perioder utför man militär tjänstgöring eller träning medan man under andra perioder arbetar inom till exempel jordbruket. Ibland har man inget uppdrag alls utan går sysslolös.

Nationaltjänsten handlar också om nationsbyggande. Tanken är att alla unga eritreaner ska arbeta med att bygga upp landet. Man anses vara en förrädare om man inte hjälper till och istället lämnar landet.

Barn till före detta frihetskämpar, åtminstone av högre rang, har olika förmåner från regimen. Militära grader inom EPLF infördes först 1993/94. Å andra sidan kan till exempel någon med bakgrund inom ELF, trots att det

ligger långt tillbaka tiden, eller andra faktorer resultera i ofördelaktig behandling från regimen.

Alla inom militären får i princip permission. Det finns inga särskilda begränsningar. Under vilka omständigheter och när permission beviljas är godtyckligt. En permission kan gälla för olika långa perioder. Man beviljas vanligtvis permission mellan tre och 30 dagar, bland annat beroende på hur långt bort från tjänstgöringsorten man bor. Under de första sex månaderna beviljas inte permission. En permission kan även beviljas för mycket lång tid. Personer som beviljas permission straffas om de kommer tillbaka för sent. Många tar tillfället i akt att fly från landet i samband med en permission.

Ingen av källorna hade kunskap om huruvida en person beviljas nationellt identitetskort innan tjänstgöringen är avslutad.

Bestraffning för brott mot tjänsteplikten

Militären fungerar som en maskin när det gäller att bestraffa personer som undanhållit sig eller deserterat från nationaltjänsten. Straffen är hårda på det sätt som rapporterats under lång tid. Det finns ingen standard för vilken typ av bestraffning som utdelas inom militären utan det är de enskilda befälen som bestämmer. Om befälen inte delar ut hårda bestraffningar riskerar de att själva få problem med överordnande.

Även den som har en civil tjänst inom ramen för nationaltjänsten riskerar ett hårt straff om han/hon lämnar tjänsten utan tillstånd. Man riskerar alltid att arresteras i razzior och det är inte bara unga personer runt 18 år, utan även äldre, som utsätts. På en del platser finns "neighbourhood watch" för att varna invånarna för razzior.

Att undanhålla sig från nationaltjänsten eller desertera ses som en politisk handling av regimen i Eritrea. En person som undanhåller sig eller avviker från nationaltjänsten anses vara emot regimen. Man uppfattas som en förrädare och myndigheterna känner sig hotade.

Likasa anser UNHCR att en ansökan om asyl kan av regimen uppfattas som en politisk handling.

Kvinnor i nationaltjänsten

Många kvinnor undantas från nationaltjänsten av olika skäl, men det finns emellertid undantag från det. De som undantas får en typ av identitetskort. Trots att en kvinna en gång tillåtits att lämna nationaltjänsten så kan hon ändå riskera att kallas in på nytt.

I princip måste alla kvinnor genomföra nationaltjänsten. Endast sjuka, handikappade eller gradvida kvinnor är undantagna. En del kvinnor blir gravida för att slippa göra nationaltjänsten. Efter graviditeten kan kvinnan bli inkallad igen.

Giftermål kan utgöra skäl för befrielse från nationaltjänsten för en kvinna. Då sker först en prövning om skenäktenskap. Det förekommer emellertid att även gifta kvinnor som har barn inkallas.

Både muslimer och kristna eritreaner försöker gifta bort sina unga kvinnor för att de ska slippa göra nationaltjänsten. Många gifter sig med någon från samma etniska grupp i Sudan.

I mitten av 1990-talet vägrade gruppen beni amer att skicka sina unga kvinnor till nationaltjänsten. Gruppens unga kvinnor tvångsrekryterades då och konfrontationer mellan gruppen och regimen uppstod. Sammandrabbningar skedde mellan bybor och soldater. Många dödades i dessa konflikter. Så småningom valde regimen att lämna gruppen i fred och slutade tvinga gruppens kvinnor att fullgöra nationaltjänsten. Myndigheterna kom dock tillbaka då och då och ingen långsiktig lösning kom till stånd. Det finns muslimska kvinnor inom militären, men de är inte så många.

Unga flickor som gifter sig för att slippa göra nationaltjänsten har problem med att lämna landet. Giftna kvinnor kan få utresevisum från Eritrea, men innan visum beviljas bedömer myndigheterna sannolikheten för att kvinnan ska återvända. Man tittar bland annat på om det finns barn, egendom med mera.

Gifta kvinnor med barn vars make försvunnit kan undantas tjänsteplikten. Det finns emellertid fall där även kvinnor i denna situation inkallas. Skälet kan vara att det är det enda sättet att straffa mannen som avvikit från nationaltjänsten.

Bestraffning av familjemedlemmar till personer som undanhåller sig eller avviker från nationaltjänsten

Det är i första hand fäder till personer som undanhåller sig eller deserterar som straffas, men även mödrar, äkta makar och syskon. Böterna för en familjemedlem som undanhåller sig eller avviker har höjts och uppgår nu till omkring 50 000 Nakfa. Man riskerar fängelse om man inte betalar. De eritreanska myndigheterna kan också straffa familjemedlemmar genom att dra in affärslicenser och liknande. Det händer främst familjemedlemmar till personer som undanhåller sig/avviker av religiösa skäl. Det finns dock någon grad av flexibilitet från myndigheternas sida. En kvinna med barn frihetsberövas ofta kortare tid. Många kvinnor flyr från landet för att undvika straff för att deras makar försvunnit.

Källor

UNHCR Representation Office, Khartoum, medarbetare, samtal i Khartoum, april 2012

UNHCR Sub-Office, Kassala, medarbetare, samtal i Kassala, maj 2012